

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága az ügyvéd által képviselt felperesnek az ügyvéd által képviselt alperes ellen házasság felbontása, gyermektartásdíj megállapítása és járulékai iránt a Debreceni Városi Bíróságnál 16.P.21.644/2007. számon megindított és a Hajdú-Bihar Megyei Bíróságnak 1.Pf.21.272/2009/5. számú ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen az alperes által 41. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság az ítéletével a peres felek 2001. július 9-én kötött házasságát felbontotta, a házasságukból 2002. december 1. napján született Á. B. utónevű gyermeket a felperesnél helyezte el, és kötelezte az alperest, hogy a fenti gyermek tartására 2007. augusztus 1-től 2009. február 28-ig terjedő időszakban fizessen meg a felperesnek havi 30.000 forint határozott összegű gyermektartásdíjat, majd 2009. március 1. napjától kezdődően minden hónap 10. napjáig önkéntes teljesítéssel és előre esedékesen a mindenkori a bérköltség illetve a rendszeres személyi juttatás címén kifizetett összes járandósága 20%-át de legalább 30.000 forint alapösszeget, továbbá a személyi jellegű egyéb kifizetésként, illetve a nem rendszeres személyi juttatásként kifizetett összes járandósága 20%-át annak esedékességekor. Megállapította, hogy az alperesnek 2007. augusztus 1-től 2009. február 28-ig terjedő időszakban 415.148 forint összegű hátraléka keletkezett, amelyet a folyó gyermektartásdíj mellett 2009. március 1. napjától kezdődően havi 20.000 forintos részletekben törleszthet a felperes részére annak lejártáig azzal hogy bármely részlet megfizetésének az elmulasztása esetén az egész tartozás esedékessé válik. Az ítéletet a gyermektartásdíj vonatkozásában előzetesen végrehajthatóvá nyilvánította. Szabályozta az alperes és a gyermek közötti folyamatos és időszakos kapcsolattartást, és a felek D., B. tér 6. II/16. szám alatti közös lakásának a kizárólagos

használatára az alperest jogosította fel. Úgy rendelkezett, hogy a felek a perben felmerült költségeiket maguk kötelesek viselni.

Az elsőfokú ítélet ellen az alperes fellebbezéssel élt a terhére megállapított gyermektartásdíj összegének a leszállítása iránt.

A másodfokú bíróság az ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, a fellebbezett részét pedig helybenhagyta azzal, hogy az alperest terhelő gyermektartásdíj hátralék összege 2009. május 21. napján 165.750 forint. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 6.000 forint fellebbezési eljárás költséget. Felhívta az APEH Regionális Igazgatóságát, hogy az alperes részére az általa feleslegesen lerótt 8.000 forint fellebbezési eljárási illetéket térítse vissza.

A jogerős ítélet által megállapított tényállás szerint a peres felek 2001. július 9-én kötöttek házasságot, melyből 2002. december 1-jén Á. B. utónevű gyermekük született.

A házassági életközösségük 2007. február 6-án végleg megszakadt és a felperes az alperes különvagyonát képező D., B. tér 6. II/6. szám alatt volt közös lakásból a közös gyermekkel együtt elköltözött.

Ezt követően, 2007. március 23-án a felek dr. V. I. közjegyző által okiratba foglalt házassági vagyonközösséget megszüntető szerződést kötöttek, amelyben kijelentették, hogy közös megegyezés alapján meg kívánják indítani a Debreceni Városi Bíróság előtt a házasság felbontása iránti pert és közös megegyezéssel kívánnak elválni. Kijelentették az okiratban - többek között - azt, hogy közös gyermekük T. Á. B., a felperesnél marad, az alperes kijelentette, hogy a kiskorú gyermek után vállalja megfizetni a mindenkori keresménye 20%-át, a felperes bankszámlájára történő átutalás útján.

Az alperes által 2007. április 18-án aláírt kérelemmel a felek az okirat változtatása érdekében a közjegyzőhöz fordultak, melyben a házassági vagyonközösséget megszüntető szerződés, mint közjegyzői okirat néhány pontjában változtatások, illetve kiegészítések eszközölését kérték. Így kérték - egyebek mellett - annak rögzítését, hogy az alperes kijelenti, hogy a kiskorú T. Á. B. gyermeke után vállalja megfizetni a mindenkori keresménye 20%-át, ami jelenleg nettó 32.548 forint, amelyet kézpénzzel vagy átutalással fog minden hónapban teljesíteni 2007. május hó 1. napjától folyamatosan házastársa kezébe vagy a Budapest Bank Rt.-nél vezetett bankszámlájára.

A per tartama alatt a közjegyzői okirat módosítására nem került sor.

2007. augusztusáig az alperes gyermektartásdíj fizetési kötelezettségének az általa vállalt mértékben eleget tett. Ekkor munkáltatója a J. and J. Kft. volt, ahol az egyhavi nettó munkabére 162.740 forint volt és ahol 2007. februárjában 2. 100.000 forint bruttó összegű nem rendszeres jövedelemben részesült, amely a tárgyhavi fizetésével együtt 1.144.100 forint összegben került részére kifizetésre.

2007. augusztusában (helyesen: júliusában) a felperes türelmetlenségében bántalmazta a gyermeket, ezért a gyermek az augusztus 21-én kezdődő kapcsolattartás lejártát után nem akart hozzá visszamenni. Emiatt az alperes édesanyja magával vitte őt vidékre, ahol kellemes napokat töltöttek együtt, majd fokozatosan az alperessel együtt elérték, hogy a gyermek egy hónap elteltét követően előbb a strandra, majd haza is elment a felperessel.

Az alperes 2007. augusztusában csupán 15.000 forint gyermektartásdíjat fizetett meg a felperesnek arra való hivatkozással, hogy a hónap egyik felét a gyermek nála töltötte, ezt követően azonban a korábban okiratban vállalt tartásdíj megfizetését nem teljesítette.

2007. július 20-án az alperesnek a J. and J. Kft.-nél fennálló munkaviszonya megegyezéssel megszűnt, és a személyes nyilatkozata szerint közel 1.500.000 forint végkielégítésben részesült, amelyből 1.150.000 forintért egy Ford Focus kombi típusú személyautót vásárolt.

Az alperes 2007. szeptember 4-től 2007. december 3-ig havi nettó 69.111 forint, 2007. december 4-től a jogosultságának megszűnéséig pedig havi 35.960 forint álláskeresői járadékban részesült.

A 2007. decemberében megtartott tárgyaláson az alperes már úgy nyilatkozott, hogy vállalkozói igazolvány birtokában egyéni vállalkozóként 2007. szeptember 1. napjától kezdődően az Sz. Groupnál végez munkát és azt úgy jellemezte, hogy egy új pénzügyi világba tanult bele, mostanra már csoportja van és annak a vezetője, felfelé ívelő szakaszban van, ahol egyenlőre anyagilag nem érte még el azt a szintet, mint a J. and J. Kft.-nél, de ez nem jelenti azt, hogy kevesebbet keresne itt. Nyilatkozata szerint 2007. november 16-án több százezer forintot kapott, de napi szinten kellene egyenleget készítenie, mivel jutalékos rendszerben dolgozik.

2008. április 1. napjától 2008. szeptember 25-ig az alperes a M. Group Kereskedelmi Kft. alkalmazásában állt, ahol a havi nettó átlagkeresete 97.500 forint volt.

A bíróság a 2007. december 20-án kelt - az alperes fellebbezése folytán eljáró Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 1.Pf.20.193/2008/2/1. számú végzésével helybenhagyott - P.21.644/2007/11/1. számú végzésével kötelezte az alperest arra, hogy kiskorú Á. B. utónevű gyermek tartására 2008. január 1. napjától kezdődően fizessen meg minden hónap 10. napjáig önkéntes teljesítéssel és előre esedékesen havi 30.000 forint határozott összegű gyermektartásdíjat.

A felperes által kezdeményezett letiltás folytán az alperes akkori munkáltatója: a M. Group Kft. 149.852 forintot levont az alperes munkabéréből és átutalta azt a felperesnek.

Az alperes munkaviszonya a M. Group Kereskedelmi Kft.-nél az alperes általi felmondással szűnt meg, a saját előadása szerint azonban ő maga döntött úgy, hogy a munkaviszonyát megszünteti, mert a munkabérének az 50%-át letiltották gyermektartásdíj címén, a fizetése pedig olyan alacsony volt, hogy annak az 50%-ból nem lehetett volna megélni.

Az alperes nem csak a gyermektartásdíjat nem fizette a felperes részére, hanem 2007. április 1. napjától kezdődően a közjegyzői okiratban rögzített Suzuki személygépkocsi lízing díjának a felét sem fizette.

A 2008. november 27-én tett perbeli nyilatkozata szerint a véleménye az, hogy a felperes harmadik személy és anyagiak miatt tőle eltávozott, a gyermeket bántalmazta, amit a gyermek a mai napig sem tud elfelejteni, ezért ő a gyermek iskolás koráig a gyermek elhelyezéséről lemond, azonban a felperes semmiféle anyagi igényt ne támasszon vele szemben, mindenféle anyagi tehertől tekintsen el úgy a múltban, mint a jövőben és kerüljön megállapításra a gyermektartásdíj a jelenlegi fizetése alapján.

E nyilatkozata megtételének időpontjában az alperes már ismét az Group Kft.-nél végzett egyéni vállalkozói igazolvány alapján pénzügyi szolgáltató tevékenységet, ahol a bejelentett munkabére 69.000 forint volt. Keresetét úgy jellemezte, hogy azt nem tudja megjelölni, mert az attól függött, hogy milyen mértékű jutalékban részesült.

Az alperes a kizárólagos tulajdonát képező D., B. tér 6. II. em. 6. szám alatti 70 m² alapterületű tehermentes ingatlanban él. A lakás fenntartásával összefüggésben - saját előadása szerint - havi 8.600 forint közös költség, a fűtési időszakban havi 48.000 forint körüli fűtési díj, havi 5.000 forint áramdíj terheli. Az 1600 cm³-es Ford személygépkocsiját rendszeresen használja és az adófizetési kötelezettségének eleget tesz. T-n egy nyaraló tulajdonjogával rendelkezik, és teljesíti az ennek fenntartásával felmerülő adó, villanyszámla, vízdíj, üdülőhelyi díj, és szemétdíj fizetési

kötelezettségét is. A nyaralót terhelő adó összegét évi több ezer forintban, az egyéb járulékos rezsi költségek mértékét pedig éves szinten kb. 10.000 forintban jelölte meg. Az alperes tulajdonát képezi egy mobiltelefon, amelynek a fenntartása havi 5.000 forint, de ezt a vállalkozása költségeként számolja el. Az ingatlanokkal, illetve a gépkocsival kapcsolatos közüzemi díj, súlyadó, illetve kötelező felelősségbiztosítási díj hátraléka az alperesnek nincs.

A felperes a R. Zrt. alkalmazásában havi bruttó keresete 160.000 forint keresettel rendelkezik, amelyhez a gyermek után járó családi pótlék, valamint a D., K. utca 2. fsz. 3. szám alatti ingatlan albérletbe adás útján történő hasznosításából eredő havi 32.000. Ft albérleti díj járul, a lakás rezsi költségeit pedig a bérlő viseli.

A felperes albérletben él, melynek díja havi 60.000 forint, a rezsi költsége pedig további havi 50.000 forint, amelyen felül ő viseli a gépkocsi lízingdíját is, gyermektartásdíjban pedig 2007. augusztus óta nem részesül.

A felperes keresetében az alperessel kötött házasságának felbontását, a 2002. december 1. napján született Á. B. utónevű gyermek nála történő elhelyezését, valamint az alperes arra való kötelezését kérte, hogy 2007. augusztus 1. napjától kezdődően fizesse meg neki a mindenkori juttatásának 20%-át, de legalább havi 30.000 forint alapösszegű gyermektartásdíjat.

Az alperes a módosított ellenkérelmében a házasság felbontását maga is kérte, viszontkeresettel élt azonban a gyermek nála való elhelyezése, a felperes gyermek felperesnél való elhelyezése esetére pedig a gyermekkel való kapcsolattartási jogának szabályozása, valamint a közös lakás kizárólagos használatára való feljogosítása iránt.

A felperes ellenkérelme a viszontkereset elutasítására irányult.

A jogerős ítélet a felülvizsgálattal támadott rendelkezését azzal indokolta, hogy a Csjt. 69/A. §-ának (2) bekezdésében és 69/B. §-ában foglaltakból az is következik, hogy a gyermektartásdíj összege tekintetében is elsődlegesen a szülők megállapodása az irányadó.

Az alperes a felek között 2007. március 23-án létrejött közjegyzői okiratba foglalt megállapodásban arra vállalt kötelezettséget, hogy 2007. április hó 1. napjától kezdődően a mindenkori havi jövedelme 20%-át fizeti meg az Á. B. utónevű gyermeke után gyermektartásdíjként a felperesnek, majd a 2007. április 18-án kelt kérelmében a megállapodásnak a gyermektartásdíj összegére vonatkozó részét kiegészíteni kérte akként, hogy a gyermeke után a mindenkori keresménye 20%-át vállalja megfizetni, amely jelenleg nettó 32.548 forint.

Az alperes a kötelezettség vállalásra tekintettel a perben eljáró bíróságok a gyermektartásdíj összegszerűségének megállapításánál arra voltak figyelemmel, hogy a Csjt. 69. §-a szerint a tartás mértékének megváltoztatását vagy a tartás megszüntetését csak akkor lehet kérni, ha a közös egyetértéssel vagy bírósági ítélettel megállapított rokoni tartás megállapításának alapjául szolgáló körülményekben, lényeges változás állott be.

A felek között létrejött megállapodás megkötésének időpontjában az alperes a J. and J. Kft.-nél dolgozott, ahol az egy havi nettó munkabére átlagban 162.740 forint volt, a lefolytatott bizonyítási eljárás adatai alapján pedig az elsőfokú bíróság arra következtetésre jutott, hogy az alperes a későbbi időszakban is rendelkezett a havi 30.000 forint összegű gyermektartásdíj alapjául szolgáló jövedelemmel. Ugyan a munkaviszonya a fenti Kft.-nél 2007. július 20-án megszűnt, de ott 1.000.000 forintot meghaladó összegű végkielégítésben, munkaviszonyának fennállása alatt pedig 2007. februárjában 1.000.000 forintot meghaladó nem rendszeres jövedelemben részesült. Ezek a juttatások viszont önmagukban is fedezetül szolgáltak volna a bíróság által most megállapított havi 30.000 forint alapulvételével számított 415.148 forint összegű hátralék megfizetésére.

A 2007. december 20-án tartott tárgyaláson az alperes az új munkahelyét az Szerviz Groupot úgy jellemezte, hogy felfelé ívelő szakaszban van, egyelőre anyagilag nem érte el azt a szintet, mint a J. and J. Kft.-nél volt az utóbbi hónapban, az egyéb juttatásokkal együtt, de ez nem jelenti azt, hogy kevesebbet keresne ott.

Itt a munkáját 2007. szeptember 1-től kezdődően kezdte egyéni vállalkozói engedély birtokában, de mellette 2007. szeptember 4. napjától kezdődően álláskeresési járadékban részesült, melynek havi nettó összege 2007. december 3-ig 69.111 forint, 2007. december 4-től 35.960 forint volt.

Ezen bevételek is lehetőséget adtak a korábban vállalt gyermektartásdíj megfizetésére.

A M. Groupnál pedig az alperes a munkaviszonyát 2008. szeptemberében saját elhatározásából szüntette meg. Jelenleg is dolgozik vállalkozói igazolvány alapján, rendezett körülmények között él, lakása van, kocsival rendelkezik, üdülő tulajdona van, mindezeket fenntartja, fizetési kötelezettségeinek pontosan eleget tesz.

Mindezek miatt az alperest terhelő tartásdíj mértékének a meghatározása során az elsőfokú bíróság az alperes jövedelmi

viszonyai mellett vagyoni körülményeit is mérlegelése körébe vonta, és figyelemmel volt arra is, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint az alperes az alapvető szülői felelősségét szegte meg azzal, hogy a M. Group-nál fennálló munkaviszonyát a gyermektartásdíj hátralék levonását követően - saját előadása szerint - azért szüntette meg, mert a fizetésének fennmaradó részéből nem tudna megélni. Értékelte azt is, hogy a New Yorkban 1989. november 20-án elfogadott, és az 1991. évi LXIV. törvénnyel kihirdetett Gyermek Jogairól szóló Egyezmény 27. cikkének 1. pontjában foglaltak szerint a gyermeknek olyan életszínvonalhoz van joga, amely - a szülő lehetőségeinek és anyagi eszközeinek határai között - lehetővé teszi kellő testi, szellemi, erkölcsi és társadalmi fejlődését.

Ez utóbbin a gyermek tényleges életviteléhez, megfelelő fejlődéséhez szükséges tanulmányok folytatásához, elengedhetetlenül szükséges kiadásokat kell érteni. A kiskorú gyermek tartásra való rászorultsága kora, fizikai és szellemi érettségének hiánya miatt fennáll. Ebből következik, hogy a szülőt a tartásért fokozottabb helytállási kötelezettség terheli, melyet a Csjt. 69/A. (1) bekezdése úgy fogalmaz meg, hogy a szülő saját szükséges tartása rovására is köteles megosztani a kiskorú gyermekével azt, ami közös eltartásukra rendelkezésre áll (BH 1993/614).

Az elsőfokú bíróság a fenti jogszabályhelyből indult ki, amikor az alperes tartási kötelezettségének mértékét 2007. augusztus 1. napjától kezdődően 2009. február 28-ig havi 30.000 forintban, a jövőre nézve pedig 20%-os mértékben, de legalább 30.000 forint alapösszegben határozta meg.

Amikor a felek a közjegyző előtti megállapodásukat kötötték, az alperes munkabérének a 20%-a 32.548 forint volt. Ezen az összegben alapult a felperes kereseti kérelme, havi 30.000 forint gyermektartásdíjra vonatkozóan, mely kereseti kérelemhez a bíróság kötött.

A kereseti kérelemnek helyt adva a már kifejtett indokok alapján határozta meg a tartásdíj fizetési kötelezettség mértékét 30.000 forintban, ami által az alperes hátraléka a következők szerint alakult:

Az alperes 1997. augusztusában 15.000 forintot fizetett meg a felperes részére a M. Group pedig levont a munkabéréből összesen 149.852 forint összegű gyermektartásdíjat.

Ez összesen 154.852 forint teljesítés az alperes részéről.

2007. augusztusától 2009. februárjáig 19 hónapon keresztül kellett volna gyermektartásdíjat fizetnie, ami 30.000 forinttal x 570. 000 forint összegű.

Ebből levonva a 154.852 forint összegű teljesítést az alperes gyermektartásdíj hátralékának a mértéke 415.148 forint.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét annak helyes indokai alapján hagyta helyben. Nem fogadta el az alperes azon fellebbezési érvelését, hogy a tartási kötelezettségének alapját nem a közjegyzői okirat keltekor, hanem az elsőfokú eljárásban általa igazolt jövedelme képezi, mert az egyezség megkötése után többször is munkahely változtatásra kényszerült és a jövedelme lényegesen csökkenti.

Rámutatott arra, hogy a kiskorú gyermekek tartására vonatkozó jogi szabályozás az Alkotmány 67. §-ának (1) bekezdésén alapul, amely szerint a Magyar Köztársaságban minden gyermeknek joga van a családja, az állam és a társadalom részéről arra a védelemre és gondoskodásra, amely a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges. Az Alkotmánybíróság a 995/B/1990/3. számú határozatának 7. pontjában az alkotmány idézett rendelkezéséből vezette le a kiskorú gyermek feltétlen tartási jogosultságát, kimondva, hogy a tartásra vonatkozó szabályokat nem elsősorban a tartásra kötelezettek jogai, hanem a tartásra jogosultak, elsődlegesen a gyermek alapvető alkotmányos jogaiból kiindulva kell vizsgálni. A tartásra vonatkozó rendelkezések mindaddig alkotmányosak, amíg a tartásra kötelezettek, elsősorban a szülők jogai a gyermek érdekében nyernek korlátozást.

A felperes Alkotmányban biztosított joga ugyan a szabad munkahelyválasztás, míg - a korábban idézettek szerint - a gyermekek alapvető joga az Alkotmány 67. §-ának (1) bekezdésében megfogalmazott, megfelelő testi, fejlődéshez szükséges gondoskodás. A két alkotmányos jog ütközése esetére a hivatkozott alkotmánybírósági határozat 7. pontja ad eligazítást akként, hogy a gyermek alkotmányos jogai elsőbbséget élveznek, és ennek érdekében a szülők szabad munkahely megválasztásra vonatkozó alkotmányos joga korlátozható. E rendelkezéssel összhangban áll a Csjt. 1. §-ának (2) bekezdése, amely kimondja, hogy a Csjt. alkalmazása során mindenkor a gyermek érdekére figyelemmel, jogait biztosítva kell eljárni. Ugyancsak erre épül a Csjt. 69/A §-ának (1) bekezdése, amely szerint a szülő a saját szükséges tartásának rovására is köteles megosztani kiskorú gyermekével azt, ami közös eltartásukra rendelkezésre áll.

A bírói gyakorlat egységes abban, hogy gyermektartásdíj leszállítása iránt indított perben a kötelezett munkahely változtatásának okait körültekintően kell vizsgálni. A bíróságok gyakorlata egységes a tekintetben is, hogy az alacsonyabb munkabérrel járó munka megfelelő indok nélküli elvállalása, a szülőnek a gyermekkel szembeni, korábban hivatkozott

kötelezettségének a megsértését jelenti, és ebből a kiskorú gyermekekre nézve hátrány nem származhat.

Az alperes a 2007. november 6. napján tartott tárgyaláson elismerte, hogy a J. & J-nál közös megegyezéssel szűnt meg a munkaviszonya, ahol a nettó jövedelme 162.000 forint volt. Annak azonban semmilyen indokát nem adta, hogy miért szüntette meg munkaviszonyát.

A 2007. december 20-án tartott tárgyaláson elmondta, hogy új munkahelyén is hasonló jövedelmet ér el, ennek ellenére ismételten munkahelyet váltott, de magyarázatát ekkor sem adta annak, hogy milyen körülmények hatására.

Helyes volt ezért az elsőfokú bíróság álláspontja, amikor az alperesnek nem a peres eljárás alatt elért jövedelme alapján állapította meg a tartásdíj összegét, hanem a közjegyzői okiratban foglaltak szerint.

A jogerős ítélet ellen az alperes felülvizsgálati kérelemmel élt a másodfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezése, valamint az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatása és az őt terhelő gyermektartásdíj összegének 2007. augusztus 1. napjától kezdődően havi 15.000 forint határozott összegben történő megállapítása iránt.

A felülvizsgálati kérelmének részletesen kifejtett indokai szerint a jogerős ítélet a Csjt. 69/C. §-ának (1) bekezdését, a Ptk. 241. §-át és az Alkotmány 67. §-ának (1) bekezdését sérti.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

I. A Pp. 270. §-ának (2) bekezdésében és 271. §-a (1) bekezdésének a) - b) és 1) pontjában foglaltakból az következik, hogy a felülvizsgálati eljárásnak, mint rendkívüli perorvoslatnak csak az lehet a tárgya, ami a fellebbezési eljárásnak, mint rendes jogorvoslatnak is tárgya volt.

Mellőzte ezért a Legfelsőbb Bíróság az alperes által hivatkozott mindazon a tényeknek és körülményeknek az érdemi elbírálását, amelyek a jogerős ítélet meghozatala után következtek be, illetve merültek fel.

II. A felülvizsgálati kérelem érdemben elbírálnak részé vonatkozásában a jogerős ítélet a peres felek egymással ellentétes előadásának, a kihallgatott tanúk vallomásának, valamint a becsatolt okirati bizonyítékok adatainak az egymással való egybevetése, azok okszerű, logikai ellentmondásoktól mentes, és a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt elveknek egyébként is megfelelően történő értékelése alapján, megalapozottan állapította meg a tényállást.

A Pp. 270. § (2) és 275. § (3) bekezdésében foglaltakból viszont az következik, hogy a tényállás megállapításának a módjára vonatkozó és az ügy érdemi elbírálására is lényeges kihatással lévő eljárásjogi szabálysértés hiányában a szabad bírói mérlegeléssel megállapított tényállás felülvizsgálati eljárás keretében történő felülmérlegelésének, a bizonyítékok újbóli értékelésének nincs helye.

III.1. Helyes ugyan az alperesnek az a felülvizsgálati érvelése, hogy a Ptk. 241. §-a szerint a bíróság módosíthatja a szerződést, ha a felek tartós jogviszonyában a szerződéskötést követően beállott körülmény folytán a szerződés valamelyik fél lényeges jogos érdekét sérti.

Téves viszont az az álláspontja, hogy a felek jogvitájának az érdemi elbírálására a hivatkozott törvényhely lenne alkalmazható.

A Ptk. ugyanis - az 1. §-ának (1) bekezdése szerint - többek között az állampolgárok vagyoni és egyes személyi viszonyait szabályozza, a házasság és a család intézményét és ezzel összefüggésben - egyebek mellett - a rokонтartást azonban nem a Ptk., hanem - az 1. §-ának (1) bekezdése értelmében - a Csjt. szabályozza.

A Csjt. - felek jogviszonyára irányadó, és a jogerős ítélet által helyesen felhívott - 69/B. §-a kimondja, hogy a gyermektartásdíjról a bíróság csak a szülők megegyezésének hiányában dönt, a 69. §-ának (1) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy a tartás mértékének megváltoztatását vagy a tartás megszüntetését akkor lehet kérni, ha a közös egyetértéssel megállapított vagy bírósági ítélettel megállapított rokoni tartás alapjául szolgáló körülményekben lényeges változás állott be.

Helyesen járt el tehát az első- és másodfokú bíróság akkor, amikor az alperest terhelő tartásdíj mértékének a meghatározása során azt

vizsgálta, hogy a tartás mértéke megváltoztatásának az utóbbi törvényhely által meghatározott feltételei fennállnak-e vagy sem.

2. A felek megegyezésével megállapított tartás leszállítása törvényes feltételeinek a vizsgálata körében összhangban áll az ítélkezési gyakorlattal az elsőfokú bíróságnak az az eljárása, hogy a tartás alapjának a meghatározása során az alperes igazolt, illetve önadózás keretében bevallott jövedelmének a felek megállapodását követő megváltozása mellett az alperes vagyoni viszonyainak és életkörülményeinek is jelentőséget tulajdonított (BH 1997/2/78.).

Iratellenesen hivatkozik az alperes ezzel szemben arra, hogy az elsőfokú bíróság a döntésének meghozatala során csak annak tulajdonított volna jelentőséget, hogy tartozásai nincsenek.

A Csjt. 69/C. § (1) bekezdése szerint a tartásdíj összegét nem feltétlenül, hanem csak „általában” kell gyermekenként a kötelezett átlagos jövedelmének a 15-25 %-ában megállapítani. Ebből pedig az következik, hogy a kötelezett jövedelmének az átlagos mértéket meghaladó volta az általános - 15-25 %-os - mértéknél alacsonyabb, az átlagos mértéket el nem érő volta pedig annál magasabb mértékű tartásdíj megállapítására adhat alapot.

A Csjt. 69/A. §-ának (1) bekezdése egyértelmű abban, hogy a szülő a saját szükséges tartásának rovására is köteles megosztani kiskorú gyermekével azt, ami közös eltartásukra rendelkezésre áll.

Az idézett törvényhelyhez kapcsolódó bírói gyakorlat - az elsőfokú bíróság helyes indokai szerint - egységes abban, hogy az alapvető szülői felelősség megköveteli azt a gondoskodást, hogy a szülő a körülményeinek alakításakor a kiskorú gyermekével szemben fennálló tartási kötelezettségével számoljon, ezért a munkaviszony elfogadható indok nélküli megszüntetése ezen kötelezettség megszegését jelenti (BH 1996/643.).

Ebből pedig az következik, hogy a korábbinál lényegesen alacsonyabb jövedelmet biztosító, és ezért a gyermek eltartáshoz való jogát is sértő, megfelelő indok nélküli munkahely változtatás anyagi következményei nem értékelhetők a gyermek terhére. Ilyen esetben tehát a kötelezett gyermektartásdíj alapjául szolgáló jövedelme a megfelelő indok nélkül megszüntetett korábbi munkaviszony alapján is meghatározható.

3. A felek jogvitájának az érdemi elbírálására - az alperes helyes érvelése szerint - elsődlegesen nem a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló - többször módosított - 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 67. §-ának (1) bekezdése, hanem a Csjt.

szabályai, többek között tehát annak a 69/C. §-ának (1) bekezdése az irányadó.

A Csjt.-nek viszont - az 1. §-ának (1)-(2) bekezdése szerint - az a célja, hogy a Magyar Köztársaság Alkotmányának megfelelően szabályozza és védje a házasság és a család jogintézményét, és fokozza - többek között - a gyermekért való felelősséget, és a Csjt. alkalmazása során mindenkor a kiskorú gyermek érdekében figyelemmel, jogait biztosítva kell eljárni.

A Csjt. kiskorú gyermek tartására vonatkozó szabályozása - a másodfokú bíróság helyes indokai szerint - az Alkotmány 67. §-ának (1) bekezdésén alapul, a munkahely szabad megválasztásának joga pedig ugyancsak alkotmányos alapjognak minősül.

Helyesen járt el tehát a másodfokú bíróság akkor, amikor az alperes többszöri munkahely változtatásának az okait, következményeit, és e következmények gyermekekre való átháríthatóságát az említett alkotmányos alapjogok ütközésénél irányadó elvek szerint ítélte meg, és ezt is vizsgálva a közjegyzői okiratban foglalt mértékű tartásdíj megváltoztatására nem látott lehetőséget.

Az alperes a perben maga nyilatkozott úgy, hogy a J. and J. Kft.-nél fennálló munkaviszonya közös megegyezéssel szűnt meg (7. sorszámú jegyzőkönyv). A későbbiekben e nyilatkozatát úgy módosította ugyan, hogy „tartalmilag felmondott” neki a Kft., de az ő álláspontjuk szerint számára, mint dolgozó számára kedvezőbb volt a munkaviszony közös megegyezéssel való megszüntetése, e tényállításait viszont meg sem kísérelte bizonyítani, azt pedig sohasem vitatta, hogy a M. Group Kft.-nél létesített munkaviszonyát maga szüntette meg felmondással azért, mert a gyermektartásdíj hátralékát a bíróság a felperes kérelmére a jövedelme 50 %-ának erejéig letiltotta, és az így fennmaradó jövedelme a megélhetésének fedezésére nem volt alkalmas. A nagy összegű hátralék keletkezése viszont az alperes felróható magatartására vezethető vissza, hiszen - a jogerős ítélet helyes indokai szerint - az alperes által felvett végkielégítés akár a folyó havi tartás, akár a hátralék megfizetésére kellő fedezetet nyújtott volna.

A kifejtettek miatt a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet - a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazott Pp. 254. § (3) bekezdése alapján az érdemi döntés helyes indokaira is utalva - a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. §-ának (1) bekezdése, alapján rendelkezett a Legfelsőbb Bíróság a felperes felülvizsgálati eljárással felmerült és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (5) bekezdése alapján meghatározott mértékű költségének az alperes általi megtérítéséről.

A gyermektartásdíj megállapítása iránti igénynek a per megindulásakor tárgyi költségmentessége folytán mellőzte a Legfelsőbb Bíróság a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viselése tárgyában való határozathozatalt.

Budapest, 2010. április 5.

a tanács elnöke, előadó bíró, bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő